

POROČILO SKUPINE STROKOVNJAKOV

Vzorčna evalvacija študijskega programa

Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta
Študijski programi druge stopnje Bančni in finančni management,
Poslovanje in organizacija in Podjetništvo

Prof. dr. Polona Tominc
Prof. dr. sc. Oliver Kesar
David Bohar

n.a.k.v.i.s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s.q.a.a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

POROČILO O VZORČNI EVALVACIJI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Vlagatelj/i in predlagatelj/i: **Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani**

Študijski program: **študijski programi druge stopnje »Bančni in finančni management« (BFM) (redni in izredni študij, izvajanje v Ljubljani), »Poslovanje in organizacija« (PIO) (redni in izredni študij, izvajanje v Ljubljani; izredni študij, izvajanje v Skopju), in »Podjetništvo« (PO) (redni in izredni študij, izvajanje v Ljubljani)**

Skupina strokovnjakov:

predsednik/ca	<i>prof. dr. Polona Tominc, Univerza v Mariboru, Ekonomsko-poslovna fakulteta</i>
član/ica	<i>prof. dr. sc. Oliver Kesar, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu</i>
član/ica	<i>David Bohar, študent Ekonomsko-poslovne fakultete Univerze v Mariboru</i>

Datum oddaje akreditacijskega poročila agenciji: *(vnesite datum)*

Podpis predsednika/ce skupine strokovnjakov: _____

UVOD

Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela **30. 7. 2019**. Skupina strokovnjakov je vsebinsko uskladila strokovno mnenje in pripravila skupno poročilo o izpolnjevanju meril za akreditacijo študijskega programa.

Svet Nacionalne agencije RS za kakovost v visokem šolstvu je z dnem 1. 8. 2019 imenoval skupino strokovnjakov za pripravo evalvacijskega poročila v postopku evalvacije študijskih programov druge stopnje »Bančni in finančni management«, »Poslovanje in organizacija« in »Podjetništvo« Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani. Študijski program "Poslovanje in organizacija" se kot izredni študij izvaja tudi v Skopju, zato je skupina strokovnjakov opravila evalvacijski obisk v Skopju dne 27. in 28. 9. 2019. Pripravljalni sestanek pa je bil izveden 27. 9. 2019, pred pričetkom obiska. Na pripravljalnem sestanku so člani uskladili mnenja in pregledali odprta vprašanja. Evalvacijski obisk je skupina strokovnjakov opravila tudi v Ljubljani na UL EF in sicer dne 22. 1. 2020, pripravljalni sestanek je bil 21. 1. 2020. Zaključno srečanje z ustno preliminarno predstavitevjo ugotovitev je skupina strokovnjakov podala za vse izvedbe programov skupaj, po zaključenem evalvacijskem obisku na UL EF.

(Zunanja evalvacija študijskega programa se opravi v postopku podaljšanja akreditacije visokošolskega zavoda, izredne evalvacije študijskega programa ali se izvede kot evalvacija vzorca študijskih programov.)

Zunanja evalvacija je postopek presoje spreminjanja in posodabljanja študijskega programa, njegovega izvajanja ter sistema kakovosti visokošolskega zavoda v delu, ki se nanaša na zagotavljanje in izboljševanje kakovosti študijskega programa (samoevalvacije). Temelj za presojo je samoevalvacijsko poročilo, ki vsebuje evalvacijo področij presoje iz tega poglavja.)

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Zunanja evalvacija študijskega programa (številna tabela)				
Področja presoje	Prednost	Priložnosti za izboljšanje	Delno izpolnjevanje standardov kakovosti¹	Večje pomanjkljivosti oz. neskladnosti
Notranje zagotavljanje in izboljševanje kakovosti študijskega programa				
Standard 1	3	2	0	0
Standard 2	1	1	0	0
Spreminjanje in posodabljanje študijskega programa				
Standard 3	4	2	0	0
Izvajanje študijskega programa				
Standard 4	9	6	0	0
Standard 5	2	5	0	0
Odličnost				

¹ Posamezni aspekti ali deli standarda so za evalvirani visokošolski zavod/program izpolnjeni, ne pa vsi.

UGOTOVLJENO DEJANSKO STANJE IN NJEGOVA PRESOJA

Temeljna usmeritev za presojo po posameznih standardih:

Skupina strokovnjakov vsak predpisani standard kakovosti presoja na dveh ravneh v skladu z določbami o presoji, ki so podrobneje opredeljene v V. poglavju meril (OBRAZCI VLOG). Na prvi objektivno presodi in z argumenti podpre izpolnjevanje standarda. S tem presoja skladnost, obstoj ali izvajanje predpisanega. Na drugi ravni pa ugotovljeno stanje kvalitativno vrednoti v obsegu nad (ali pa pod) sprejemljivim in s tem presodi tudi kakovost. Na tej ravni presoje z argumenti strokovno oceni, kaj je zelo dobro, dobro, kaj ni oziroma kaj bi lahko bilo boljše. Če je nekaj skladno s predpisom, še ni nujno dobro. Nasprotno nekaj ni nujno slabo, če ni (povsem) skladno s predpisom, saj je visoko šolstvo raznoliko, dobro pa se lahko skriva ravno v posebnosti ali izjemnosti. Medtem ko nekateri standardi kakovosti vsebujejo kvalifikatorje, kot je 'kakovosten', drugi izrecno sprašujejo zgolj po primernosti, ustreznosti ali le obstoju oziroma izvajanju nečesa. Skupina strokovnjakov temu navkljub vselej presoja na dveh ravneh – iz prve ravni na koncu posameznega standarda povzame morebitne neskladnosti ali večje pomanjkljivosti, iz druge pa prednosti in priložnosti za izboljšanje, tako kot izhajajo iz ugotovitev in ocen, in ne po načelu, da morajo biti številčno uravnotežene, ali po kakšnem drugem načelu.

NOTRANJE ZAGOTAVLJANJE IN IZBOLJŠEVANJE KAKOVOSTI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

1. standard: Visokošolski zavod evalvira in posodablja vsebino, sestavo in izvajanje študijskega programa.

- a) **samoevalvacija študijskega programa omogoča njegovo razvijanje in posodabljanje, tako da se ohranja njegova aktualnost ter ustvarja kakovostno izobraževalno okolje:**

Izpolnjevanje standarda

Ugotavljamo, da zavod izpolnjuje 1.a) standard 21. člena Meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov. Na podlagi razgovorov in vloge je bilo moč ugotoviti, da deležniki preko priprave samoevalvacijskega poročila omogočajo razvijanje in posodabljanje študijskega programa. Pri razvijanju so upoštevana tudi mnenja zunanjih deležnikov, kar je ključno za ohranjanje aktualnosti, in tako tvorijo kakovostno izobraževalno okolje.

Kvalitativna ocena

Zavod za namen zagotavljanja kakovostnih in mednarodno primerljivih študijskih programov, ki študentom zagotavlja pridobitev ustreznih kompetenc, spremlja kakovost študijskih programov na letni ravni. Visokošolski zavod izvaja samoevalvacijo študijskih programov letno za vse programe fakultete in tako zagotavlja pregled njihove izvedbe ter oblikuje ukrepe za izboljšave.

Na podlagi priložene dokumentacije zavod opredeljuje, da namenjajo samoevalvacijo študijskih programov izboljšavam pri posodabljanju vsebin in metod učenja in poučevanja,

pregledu ustreznosti vsebin programov glede na potrebe trga dela in doseganju učnih izidov in kompetenc diplomantov, opredeljenih s programi.

Na zavodu imajo vzpostavljen sistem, kjer koordinator študijskega programa pregleda vsebine programa, horizontalno in vertikalno povezanost predmetov ter medpredmetno povezovanje.

Zavod preko formalnih in neformalnih srečanj s predstavniki poslovne prakse, diplomanti in študenti, skuša pridobiti informacije o ustreznosti vsebin ter o predlogih za izboljšave, ki jih vključi v samoevalvacijsko poročilo in jih nato še vpeljuje v same študijske programe oz. študijski proces.

Dokumentacija navaja, da imajo koordinatorji študijskih programov redne stike s predstavniki podjetij, finančnih institucij in drugih organizacij, ki sporočajo zaznane spremembe v okolju, o katerih mora fakulteta oz. koordinator razmisliti če in kako bi jih bilo smiselno vpeljati v študijski program, o čemer, vključno s priložnostmi za izboljšanje, pišemo več pri standardu 3.

b) načini in postopki zbiranja informacij ali predlogov za spreminjanje študijskega programa ter njihovega analiziranja:

Izpolnjevanje standarda:

Ugotavljamo, da zavod izpolnjuje 1.b) standard 21. člena Meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov. Zavod ima primerne načine in postopke za zbiranje informacij ali predlogov za spreminjanje študijskih programov ter njihovega analiziranja.

Informacije pridobivajo preko posrednih ali neposrednih metod, oziroma preko različnih deležnikov (študentov, izvajalcev, zaposlovalcev itd.).

Kvalitativna ocena

Zavod za namene pridobivanja informacij, vezanih na izvedbo programov, vključuje vse deležnike, od študentov, izvajalcev do zaposlovalcev oz. predstavnikov poslovne prakse. To zavod izvaja preko posrednih in neposrednih metod pridobivanja informacij ali predlogov za spreminjanje študijskega programa ter njihovega analiziranja.

Kot posredni metodi spremljanja kakovosti programa uporabljajo študentske ankete in zunanje evalvacije pisnih izpitov. Preko študentske ankete študenti evalvirajo vse izvajalce predmetov, zunanje sodelavce, demonstratorje in goste iz prakse, ki sodelujejo na programu, na katerem posamezni študent študira.

Zavod prav tako letno pripravi agregirano analizo študentskih anket, ki jo predstavijo v okviru kateder, usmerjevalnih komisij, Komisije za kakovost in na Senatu fakultete. Omenjeni rezultati študentskih anket pa so na voljo tudi Študentskemu svetu.

Kot edinstven instrument spremljanja kakovosti študijskega programa pa zavod poudarja merjenje doseganja temeljnih ciljev programa.

Zavod v dokumentaciji omenja delovanje Usmerjevalne komisije, ki ocenjuje povezanost vsebin predmetov s prakso, analizira vsebine programov in pregleda doseganje temeljnih ciljev programa.

Poročilo, ki ga komisija pripravi, se obravnava na Komisiji za kakovost fakultete. Ta pripravi predloge ter ukrepe za izboljšave. Ugotovitve Komisije za kakovost se posredujejo v Službo za kakovost, ki pripravi poročilo s komentarji komisije. V nastalem poročilu podajo končni rezultat ocenjevanja doseganja temeljnih ciljev študijskega programa, navedejo ukrepe za izboljšave, opredelijo odgovorne osebe za uvedbo izboljšav ter okvirni časovni rok. Rezultate poročil v vednost in potrditev dobijo Senat fakultete, nosilec predmeta in koordinator programa.

c) primernost obveščanja deležnikov o uresničevanju načrtovanih nalog oziroma o izsledkih in ugotovitvah pri samoevalvaciji študijskega programa:

Izpolnjevanje standarda:

Ugotavljamo, da zavod izpolnjuje 1.c) standard 21. člena Meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov. Zavod o uresničevanju načrtovanih nalog oziroma o izsledkih in ugotovitvah pri samoevalvaciji študijskega programa obvešča vse deležnike na način, da so sami tudi vključeni v procese zagotavljanja kakovosti študijskega programa.

Kvalitativna ocena

Zavod v vlogi opisuje, da so v procese zagotavljanja kakovosti študijskega programa vključeni vsi deležniki in so tako primerno obveščeni o uresničevanju načrtovanih nalog oz. o izsledkih in ugotovitvah pri samoevalvaciji študijskega programa. V razvoj in spremljanje načrtovanih aktivnosti zavod vključuje zunanje deležnike:

- gospodarstvenike, ki so po navadi člani Alumni kluba, člani usmerjevalne komisije študijskega programa in so vključeni v strateški razvoj fakultete kot člani Sveta EF UL;
- študente, ki zavodu predstavljajo pomemben vir informacij, potrebnih za uvajanje ukrepov in morebitnih izboljšav;
- učitelje in raziskovalce.

Natančno vključenost vseh deležnikov v proces samoevalvacije študijskega programa zavod opredeljuje v procesogramu samoevalvacije študijskega programa, ki jasno določa terminski in vsebinski načrt poteka samoevalvacije. V razgovorih je bilo zaznati, da bi bilo mogoče zlasti študente aktivneje vključiti v proces seznanja s samoevalvacijo.

Prednosti

- Zavod ima dobro zastavljene postopke pridobivanja, zbiranja, analiziranja in zaznavanja težav, pohval ter priporočil in jih uporablja kot ukrepe za izboljšanje.
- Evalvacijska poročila študijskih programov so zelo dobro pripravljena, z vsebinskimi pojasnili in informativna.
- Mednarodne akreditacije predstavljajo pomemben način zunanje evalvacije študijskih programov in vir informacij ter priporočil za izboljševanje kakovosti.

Priložnosti za izboljšanje

- Predstaviti vsem deležnikom (študentom, diplomantom, zaposlenim, delodajalcem ...), kako pomembni so njihovi odzivi in presojanje ustreznosti vsebine in izvajanja študijskih programov za uvedbo morebitnih sprememb v študijskem programu.
- Spodbujanje študentov k aktivnejši seznanitvi z izsledki samoevalvacije.

Večje pomanjkljivosti oziroma neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

2. standard: Uresničevanje nalog, načrtovanih na podlagi izsledkov samoevalvacije študijskega programa, je razvidno iz samoevalvacijskih poročil.

Uresničevanje nalog, povezanih s samoevalvacijo študijskega programa, v zadnjih treh letih in:

- **sodelovanje deležnikov pri sprejemanju ukrepov za izboljšave, spremljanju njihovega uresničevanja in nastajanju samoevalvacijskega poročila ter**
- **sklenjenost kroga kakovosti:**

Izpolnjevanje standarda:

Ugotavljamo, da zavod izpolnjuje 2. standard 21. člena Meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov. Na podlagi prejete dokumentacije s strani zavoda in na podlagi razgovorov z deležniki, ugotavljamo, da so v proces sprejemanja ukrepov za izboljšave, spremljanju uresničevanja in nastajanju samoevalvacijskega poročila vključeni študenti, visokošolski učitelji ter gospodarstveniki. Tako je standard izpolnjen v zadostni meri in podajamo spodaj zapisane prednosti ter priložnosti za izboljšanje.

Kvalitativna ocena

Zavod preventivne in korektivne ukrepe izvaja sproti, če zaznajo neskladja v sistemu zagotavljanja kakovosti ali nezadovoljstvo deležnikov. Deležniki so skupini strokovnjakov sicer res potrdili navedeno in izpostavil, da je zavod ukrepe za izboljšave tudi po večini upošteval. Zbiranje predlogov za spremembe študijskih programov se izvaja skozi celo leto.

Zavod s pomočjo samoevalvacije študijskega programa opredeli, zbira in analizira vse potrebne informacije in mnenja uporabnikov, iz katerih se opredelijo do ukrepov za izboljšave in modifikacije študijskega programa. Zavod navaja naslednje ključne faze procesa priprave samoevalvacijskega poročila:

- zbiranje in analiza podatkov v sodelovanju z vsemi deležniki,
- pisanje poročila in priprava predlogov ukrepov,
- seznanitev ustreznih fakultetnih komisij s samoevalvacijskim poročilom in predvidenimi ukrepi izboljšav ter
- potrditev in sprejem ukrepov za izboljšave na Senatu EF in seznanitev odgovornih oseb izvedbo predlaganih ukrepov.

Zavod ključne ugotovitve in predloge povzame in vključi v Poslovno poročilo, s katerim seznanijo tudi rektorat UL. Poslovno poročilo, ki vključuje tudi samoevalvacijsko poročilo študijskega programa oz. njegove izsledke, je objavljeno na spletni strani fakultete.

Pri procesu sprejemanja ukrepov za izboljšave, spremljanju njihovega uresničevanja in nastajanju samoevalvacijskega poročila so prisotni naslednji deležniki:

- Študenti
- Visokošolski učitelji
- Gospodarstveniki (člani Alumni kluba).

Kljub vlogi usmerjevalnih komisij je bilo v razgovorih z diplomanti in predstavniki podjetij zaznati, da je še veliko prostora za izboljšanje pri aktivnejšem vključevanju članov Alumni kluba v posodabljanje ali spreminjanje študijskih programov, z namenom vključevanja dodatnih informacij o potrebah gospodarstva v študijski program in njegovo izvedbo. Aktivnosti znotraj Alumni kluba sedaj večinoma niso usmerjene na to področje delovanja, bi pa lahko predstavljale pomemben vir informacij.

Prednosti

- Vključenost predstavnikov podjetij v usmerjevalne komisije študijskih programov.

Priložnosti za izboljšanje

- Večje vključevanje članov Alumni kluba v posodabljanje ali spreminjanje študijskih programov, z namenom vključevanja dodatnih informacij o potrebah gospodarstva v študijski program in njegovo izvedbo. Aktivnosti znotraj Alumni kluba sedaj večinoma niso usmerjene na to področje delovanja, bi pa lahko predstavljale pomemben vir informacij.

Večje pomanjkljivosti oziroma neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

SPREMINJANJE IN POSODABLJANJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

3. standard: Visokošolski zavod spremlja izvajanje študijskega programa, ga pregleduje in izboljšuje ob upoštevanju razvoja študijskih, znanstvenih, strokovnih, raziskovalnih oziroma umetniških področij in disciplin (razvoja stroke), v katera se primerno umešča, ob evalviranju doseganja postavljenih ciljev, kompetenc oziroma učnih izidov ter potreb po znanju in ciljev družbe – odvisno od vrste in stopnje študijskega programa. Spremembe in posodobitve upoštevajo temeljne cilje programa ter ohranjajo povezanost njegovih vsebin oziroma predmetov.

Ali je ob vsebinskem razvijanju in spreminjanju študijski program še vedno vsebinsko in po sestavi dovršen, ali se ohranja povezanost učnih načrtov in predmetnika s cilji in kompetencami študijskega programa ter ali so vsebine povezane po horizontalni in vertikalni osi; ob upoštevanju 17. člena meril:

Izpolnjevanje standarda:

Na EF spremljajo izvajanje študijskih programov Poslovanje in organizacija (PIO), izvedba v Skopju in v Ljubljani, Bančni in finančni management (BFM) ter Podjetništvo (PO), oboje v Ljubljani; na letni ravni opravljajo redno samoevalvacijo študijskega

programa, na dvoletni ravni pa opravijo analizo doseganja temeljnih ciljev programa. Študijski program spreminjajo in posodablajo upoštevajoč razvoj znanosti in stroke, ter spremembe v potrebah zaposlovalnega okolja, trga dela in zaposljivosti. Spremembe in posodobitve programa upoštevajo temeljne cilje programa in ohranjajo povezanost vsebin programa.

Kvalitativna ocena:

Iz Samoevalvacijskega poročila študijskega programa PIO izhaja, da je program sestavljen iz devetih temeljnih in šestih izbirnih predmetov, ki pokrivajo vse discipline tako ekonomskih kot poslovnih ved. Vsi predmeti so ovrednoteni s 6 ECTS. Magistrsko delo je ovrednoteno s 30 ECTS.

Študijski program BFM je sestavljen iz 12 predmetov - 8 obveznih, ostale 4 pa študent izbere iz seznamov ponujenih izbirnih predmetov programa ali splošnih izbirnih predmetov z ustreznim številom kreditnih točk. Posamezen predmet programa je vrednoten s 7 ECTS, razen Razvoj poslovnih spretnosti 1 in 2, ki sta vrednotena s po 4 ECTS. Priprava dispozicije magistrskega dela je ovrednotena s 7 ECTS, magistrsko delo pa z 21 ECTS.

Enako strukturo glede ECTS ima tudi študijski program PO.

Po navedbah v vlogi, vsebine študijskih programov na vseh izvedbah sledijo razvoju stroke in potrebam trga dela. Raziskovalna področja in rezultati raziskav nosilcev predmetov so vključeni v vse predmete programa, podane so aktualne vsebine, ki so redno posodobljene z najnovejšimi znanstvenimi dognanji tako domačih kot tujih raziskovalcev. V razgovorih je bilo potrjeno (o tem pišemo tudi pri standardu 4), da EF oblikuje ustrezne pogoje za znanstveno-raziskovalno delo učiteljev, kar se odraža tudi v rezultatih znanstveno-raziskovalnega dela. Na razgovorih je bilo poudarjeno, da se stroka na nekaterih področjih poslovnih ved, zlasti povezanih z digitalizacijo, izredno hitro spreminja; pri posodabljanju študijskega programa oziroma učnih načrtov so zato nekateri deležniku zaznali časovni zamik, ki bi ga bilo smiselno poskusiti zmanjšati.

V vlogi je navedeno, da se v postopku analize in posodabljanja študijskih programov pozove katedre, da na podlagi prejetih analiz in zunanjih mnenj in predlogov različnih deležnikov (poslovni svet, diplomanti, Alumni) predlagajo morebitne spremembe obveznih sestavin študijskega programa. V razgovorih je bilo potrjeno, da imajo pomembno vlogo pri posodabljanju študijskih programov, poleg učiteljev ter kateder, usmerjevalne komisije, v katerih sodelujejo tudi predstavniki podjetij. V razgovorih s predstavniki podjetij ter z diplomanti pa je bilo ugotovljeno, da bi bila njihova vloga lahko bolj poudarjena oziroma bolj aktivna. Fakulteta odlično sodeluje s podjetji in drugimi organizacijami pri izvedbi teh treh študijskih programov (gostujoča predavanja, obravnavanje realnih poslovnih problemov, obiski podjetij itd.), sodelovanje v smislu dajanja povratnih informacij o spremembah, ki vplivajo na spremembo potrebnih kompetenc diplomantov, pa je dokaj skromno. Sicer dokaj dobro organiziran Alumni klub, bi bil pri tovrstnem sodelovanju zagotovo lahko aktivnejši.

Samoevalvacijsko poročilo opisuje kar nekaj sprememb v študijskem programu PIO. V okviru obveznih sestavin študijskih programov sta bila uvedena dva nova izbirna splošna predmeta - Digitalno trženje in družbeni mediji ter Modeliranje v napredni podatkovni analitiki. Pri neobveznih sestavinah študijskih programov EF redno posodablja učne načrte predmetov ter spremembo nosilcev. Samoevalvacijsko poročilo študijskega programa

2017/2018 navaja, da je bil v okviru izrednega študija programa PIO študentom na njihovo izkazano potrebo in željo ponujen izbirni predmet Pogajanja in medkulturna komunikacija. Prav tako so študentom prvega letnika ponudili nekaj izbirnih predmetov, ki obravnavajo (druge) mehke veščine.

Iz razgovorov s sogovorniki v Skopju izhaja, da tudi s priporočenimi izbirami izbirnih predmetov fakulteta usmerja študente na tista področja, kjer se je izkazalo, da imajo študenti manjko. To velja za predmet s področja raziskovalnih metod, na osnovi katerega se študenti dobro pripravijo za izdelavo dispozicije in nato pripravo magistrskega dela. Priprava in zagovor magistrskega dela je tudi eden od načinov za preverjanje doseganja temeljnih ciljev programa – ker se je pri izvedbi programa v Skopju v preteklosti izkazalo, da je pri velikem deležu študentov, ki ne zaključijo študija, vzrok priprava in zagovor magistrskega dela, so zgoraj opisane aktivnosti tudi predlagali in s tem dosegli višjo stopnjo dokončanja študija in s tem tudi doseganje temeljnih ciljev programa. V rezultatih študentskih anket (ki so v samoevalvacijskem poročilu sicer podane za vse izvedbe programa skupaj) ima EF sicer možnost spremljati posebej študente izrednega študija v Ljubljani in v Skopju, zaradi majhnosti skupine v Skopju pa je pomemben vir informacij neposreden stik s študenti.

Na razgovoru s predstavniki podjetij in diplomanti študijskega programa PIO v Skopju je bilo tudi izpostavljeno, da so bili v preteklosti pogosto pozvani s strani EF, da se pogovorijo o tem, kaj je potrebno spremeniti v programu, kaj dodati ipd. Predsednik Gospodarske zbornice je poudaril, da tovrstni pogovori potekajo pogosto, še posebej zato, ker Gospodarska zbornica, ki je pomemben partner UL EF, ugotavlja, da v makedonskem gospodarstvu, ki je zelo odprto za tuje investicije, obstajajo potrebe makedonskega gospodarstva po kadrih ter se o tem redno pogovarja s fakulteto. Predstavniki podjetij so sicer poudarili, da vidijo možnosti dodatnih izboljšanj programa, da bi se v program dodali predmeti s področja digitalizacije in mreženja, učenje izdelave komparativnih analiz, konzultacij. Menijo, da imajo diplomanti programa visoko teoretično znanje, na področju praktičnih znanj pa nekoliko manj. Zato predlagamo, da EF še v večji meri vključuje delodajalce, predvsem pa tudi diplomante, v razgovore o prilagajanju študijskega programa potrebam makedonskega okolja, kjer lahko z izbirnimi predmeti zadostijo morebitnim bolj specifičnim potrebam.

V samoevalvacijskih poročilih ter v vlogi za BFM in PO je poudarjeno, da je bila v letu 2017/2018 izvedena celovita prenova obeh programov, zlasti z vidika vsebinskih sprememb, hitrejšega zaključka študija ter pridobivanja poslovnih spretnosti. Kot pomemben razlog za spremembo strukture oziroma obsega vseh predmetov na 7 ECTS je navedena možnost izbire predmetov med študijskimi programi. Kljub temu razumljivemu razlogu za povsem enako kreditno ovrednotenje učnih enot po prenovi, bi bilo smiselno po nekajkratni izvedbi pozornost posvetiti analizi študijske obremenitve študentov. Razumemo, da se število kontaktnih ur razlikuje po skupinah predmetov, vendar pa je ključna skupna povprečna obremenitev študenta. Ker EF beleži z anketiranjem tudi študijske obremenitve študentov, bi bila smiselna vsebinska analiza teh rezultatov. Rezultati teh anket za leto 2018/2019 (1. letnik, posodobljen program), ki smo jih prejeli na obisku namreč kažejo, da je porazdelitev študentov glede na povprečno tedensko obremenitev, pri različnih predmetih, različna. To so v razgovorih potrdili tudi študenti ter diplomanti.

Ključna v prenovi z vidika programa BFM je uvedba predmeta Finančno pravo in Finančno računovodstvo 2. Oboje je nastalo kot odziv na zaznane potrebe delodajalcev in študentov, vir tega povpraševanja pa so regulatorne spremembe in zahteve, ki so nastale zlasti v obdobju med finančno in gospodarsko krizo 2008-2013 ter po njej. Pri posameznih predmetih (npr. Finančna analiza 2) so še bolj izpostavili nujnost stroge uporabe modelov s pomočjo sodobnih orodij. V zadnjih nekaj letih so zaznali, da delodajalci pričakujejo poznavanje in uporabe finančnih baz podatkov. Študenti programa imajo zato na voljo dve glavni: Bloomberg in Thompson Reuters EIKON. Vsebine študijskega programa so prilagodili tudi CFA merilom (CFA - Chartered Financial Analyst), ki so smernica in standardi za delovanje v finančnem poslovanju.

V študijskem programu PO je bil spremenjen predmetnik v smislu izbirnosti (uvedba novih in opustitev nekaterih obveznih in izbirnih predmetov, sprememba imen nekaterih predmetov ipd.) ter pogoji za prehajanje med programi. Pri neobveznih sestavinah študijskega programa se učni načrti vsakoletno posodablajo, iz raziskovalnih področij visokošolskih učiteljev študijskega programa Podjetništvo (npr. podjetniške mreže, notranje podjetništvo, družinsko, socialno podjetništvo) pa so bile v posamezne predmete vključene izbrane teme in tehnike, povezane z design - thinking metodologijo, teme na presečišču emocij in socialne psihologije (npr. tehnike za razvoj samoučinkovitosti, soočanje z negotovostjo). Prav tako pa so bili na osnovi raziskovalnih spoznanj oblikovani novi predmeti: Podjetniški pristopi in sposobnosti; Podjetniške mreže in dinamika grozdov, Podjetniško voditeljstvo, Socialno podjetništvo.

V obeh študijskih programih (BFM in PO) je opredeljena tudi sprememba glede vodene izdelave magistrskih del, ki naj bi omogočala (prehod na fazno izdelavo), da bodo študenti zaključili s pisanjem magistrske naloge že v drugem letniku, saj je zaradi različnih razlogov pisanje zaključnega dela predstavljalo občutno podaljšanje časa študija.

Prednosti

- Dobre povezave fakultete s podjetji ter gospodarskimi združenji v Skopju, kar omogoča izmenjavo informacij o potrebah gospodarstva in posodabljanjih študijskega programa PIO.
- EF je s kombinacijo svetovalnega dela za podjetja in pedagoškega dela v Skopju oblikovala za fakulteto stroškovno vzdržen način izvedbe študijskega programa PIO v Skopju, hkrati pa na tak način nenehno posodablja izvedbo študijskega programa z realnimi in aktualnimi problemi iz poslovne prakse.
- Sistematičen pristop k prenovi študijskih programov, kjer je ob prenovi BFM in PO (s prvo izvedbo v 2018/2019) fakulteta opredelila vsebinske razloge v povezavi s spremembami v okolju ter razloge, povezane s strukturo predmetnika po ECTS.
- Program BFM razvija vsebinsko strukturo s ciljem pridobiti status akademskega partnerja v procesu certificiranja CFA, kar je za študente lahko pomembna konkurenčna prednost.

Priložnosti za izboljšanje

- Kljub zgoraj opisani prednosti povezovanja z delodajalci in gospodarskim okoljem v Skopju pa je bilo v razgovorih z delodajalci v Skopju izpostavljeno, da imajo diplomanti programa visoko teoretično znanje, na področju praktičnih znanj pa nekoliko manj. Zato predlagamo, da EF še v večji meri vključuje delodajalce, predvsem pa tudi diplomante v razgovore o prilagajanju študijskega programa

potrebam makedonskega okolja, kjer lahko z izbirnimi predmeti zadostijo morebitnim bolj specifičnim potrebam.

- Kljub razumljivim razlogom za povsem enako kreditno ovrednotenje učnih enot po prenovi študijskih programov 2017/2018 v študijskih programih (po 7 ECTS v BFM in PO) bi bilo smiselno po nekajkratni izvedbi, pozornost posvetiti analizi povprečne študijske obremenitve študentov, upoštevajoč rezultate študentskih anket o tem.

Večje pomanjkljivosti oziroma neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

IZVAJANJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

4. standard: Način, oblika in obseg izvajanja študijskega programa ustrezajo njegovi vsebini, sestavi, vrsti in stopnji, tako da so kakovostno prilagojene in zagotovljene študijske vsebine, izvedbene prakse in viri (kadrovski in materialni).

a) načini in oblike poučevanja, njihov razvoj oziroma prilagojenost (vključno z viri):

- različnim skupinam študentov,
- različnim študijskim potrebam in načinom študija (na študenta osredinjen študij in poučevanje),
- potrebam visokošolskih učiteljev in sodelavcev:

Izpolnjevanje standarda:

Študijski program Poslovedenje in organizacija – PIO, se izvaja kot redni in izredni študij v Ljubljani, ter kot izredni študij v Skopju. Med izvedbo rednega in izrednega študija programa PIO obstajajo pomembne razlike. Izvedba izrednega študija PIO v Skopju poteka na podoben način kot izvedba izrednega študija v Ljubljani. Program je bil akreditiran tudi v Indiji, vendar se tam ni nikoli izvajal.

Študijski program Bančni in finančni management – BFM se izvaja kot redni in izredni študij v Ljubljani, program se ni nikoli izvajal v Skopju, čeprav je bila tam akreditirana tudi izvedba izrednega študija. Program se je v preteklosti izvajal tudi v Prištini, kjer se zadnjih nekaj let ne izvaja več.

Študijski program Podjetništvo – PO se izvaja kot redni študij na sedežu v Ljubljani. Program se je v preteklosti izvajal tudi v Prištini, kjer se zadnjih nekaj let ne izvaja več.

Načini in oblike poučevanja so prilagojeni rednim in izrednim študentom, pri čemer so izredni študenti večinoma zaposleni. Izvedba študijskega programa na izrednem študiju je prilagojena specifičnim zahtevam teh študentov.

Izvedba študijskih programov poteka ustrezno tudi za visokošolske učitelje in sodelavce.

Kvalitativna ocena:

Po navedbah v SP je bilo na program PIO v študijskem letu 2017/2018 vpisanih skupaj 239 študentov. Od tega 110 študentov v prvem letniku, 76 v drugem letniku, 53 študentov pa je koristilo absolventski status (dodatno leto). Od vseh vpisanih študentov na programu

je bilo 48 tujcev, kar predstavlja 20 odstotni delež vpisanih tujih študentov glede na vse vpisane študente na študijskem programu.

Po navedbah k dopolnitvam vloge je navedeno, da je bilo do konca 2018 skupno 36 diplomantov izrednega študija v Skopju. V letu 2018/2019 pa je bilo vpisanih 5 študentov v prvem letniku ter 4 študenti v drugem letniku – število študentov v zadnjih treh letih je močno upadlo. V letu 2019/2020 pričakujejo vpisanih 10 študentov v prvem letniku, v času obiska v Skopju je bil zaključen vpis petih. Kljub temu je po zagotovilih sogovornikov, izvedba programa v Skopju v celoti enaka kot izvedba v Ljubljani in ni okrnjena. Po besedah prof. Tekavčič je to mogoče predvsem zato, ker učitelji – predavatelji, kombinirajo prihod v Skopje z izobraževanji, ki jih izvajajo za podjetja, hkrati pa se tudi posamezni udeleženci iz posameznih podjetij pridružijo izvedbi posameznega predmeta (proti plačilu), kar so potrdili na razgovoru tudi predstavniki podjetij.

Fakulteta poudarja, da je šolnina za program PIO v Skopju sicer visoka, vse manj je tudi financiranja študija s strani podjetij, vendar pa je cena študija po višini primerljiva s stroški študija izrednega študenta iz Makedonije v Ljubljani in s tem je v veliki meri prilagojena zmoglostim makedonskih študentov, ki jim hkrati omogoči študij doma, po standardih kakovostnega izobraževanja UL EF. Kot smo že zapisali pri standardu 3, EF rentabilnost izvedbe za majhno skupino (sedaj malo število vpisanih študentov) dosega z združevanjem strokovnega in svetovalnega dela za podjetja.

V razgovorih je bilo ugotovljeno, da izvedba rednega študija na sedežu EF (angleško ime za redni študijski program, ki se izvaja samo v angleščini: International full-time master programme in Business – IMB) poteka bistveno drugače kot izvedba izrednega študija. Izvedba rednega študija PIO poteka samo v angleškem jeziku (izredni študij v slovenščini), v sami predstavitvi programa na spletni strani pa je zapisano, da program ponuja tri specializacije in sicer marketing, finance in tehnološki management, česar pri izredni izvedbi ni. V razgovorih z vodstvom je bilo to argumentirano tako, da študentom rednega študija ponujajo 3 bloke izbirnih predmetov (zgoraj omenjenih treh vsebin, ki dejansko ne predstavljajo specializacije), vendar pa bi lahko študent, če bi želel, izbral tudi mešan nabor izbirnih predmetov. Študenti so poudarili, da je program na redni izvedbi zasnovan tako, da študenti opravijo vsa predavanja v enem akademskem letu. Po navedbah vodstva se študenti aprila (v tistem akademskem letu, ko so se vpisali v 1. letnik), vpišejo v 2. letnik na osnovi določil 127. člena Statuta UL, ki govori o tem, da se študentom, ki izkazujejo izjemne študijske rezultate, omogoči hitrejše napredovanje. EF pojasnjuje, da je dejstvo, da študenti opravijo od oktobra do aprila 60 ECTS, zadostna podlaga za to, da jim priznajo izjemne študijske rezultate in napredovanje oziroma vpis v 2. letnik. Kot je bilo mogoče zaključiti iz pogovorov s študenti, je zadeva vendarle obrnjena, saj je študijski proces (načrtovana izvedba učnih enot) organiziran že od začetka akademskega leta tako, da so vsa predavanja dveh letnikov načrtovana/ izvedena v enem akademskem letu, še preden študenti opravijo obveznosti. Zato predlagamo, da EF ponovno presodi, kaj je dejanski vsebinski pomen izjemnih študijskih rezultatov, kot jih določa Statut UL v 127. členu.

Predlagamo, da fakulteta presodi namen in vsebinsko utemeljenost diferencialnih izpitov, potrebnih pred vpisom v študijski program (BFM in PO) za diplomante iz drugih študijskih področij, kot je opredeljeno v razpisu. V razgovorih s študenti je bilo ugotovljeno, da se nekateri študenti vpišejo brez potrditve zahtevanih znanj diferencialnih izpitov (brez predhodno opravljenih diferencialnih izpitov), ki obenem vsebujejo pomembna predznanja

za pristop k predmetom študijskega programa. Poraja se vprašanje, kako to vpliva na izvedbo vsebin programa in zmožnost študenta, da sledi izvedbi. Vodstvo EF je poudarilo, da je razlog slovenska zakonodaja, ki je v nekaterih primerih zelo toga in neprijazna postopkom, ki jih morajo opraviti tuji študenti pred vpisom. Vendar pa so neopravljene diferencialne izpite oziroma opravljanje diferencialnih izpitov še v prvem letniku magistrskega študija na razgovorih izpričali slovenski študenti programov BFM in PO. Za vpis v študijski program PIO je v razpisu za vpis opredeljeno, da diferencialnih izpitov za vpis ni potrebno opraviti, ne glede na strokovno področje prvostopenjskega študija kandidata.

V študijski program BFM je v študijskem letu 2017/2018 bilo vpisanih skupno 206 študentov (od tega 11 izrednih), od tega 86 študentov v 1. letnik rednega študija in 1 študent v 1. letnik izrednega študija. V vlogi je tako navedeno, da se je v študijskem letu 2017/2018 izvajal le 2. letnik izrednega študija.

Študijski program BFM omogoča tudi pridobitev dvojne diplome (izven določil skupnih študijskih programov in transnacionalnega izobraževanja, ki ne zajemajo dvojne diplome v tem smislu), na osnovi Erasmus izmenjav, kjer je s partnerskimi inštitucijami v sporazumu določeno, katere predmete v obsegu 60 ECTS bo partnerska inštitucija izvedla in omogočila študentom iz EF, da jih opravijo (za razliko od klasičnih Erasmus izmenjav). To je mogoče na Norwegian school of Management (BI) in na ESSCA Francija. Na obisku na EF smo pregledali sporazume, ki so podlaga dvojnimi diplomam. Iz pregleda sporazuma z BI izhaja, da študent EF opravi 60 ECTS 1. letnika na EF, 30 ECTS (določen nabor predmetov) na BI in magistrsko delo v celoti na BI, pod mentorstvom BI. Podobno je v sporazumu zapisano za študente, ki pridejo iz BI na EF. V primeru ESSCA je drugače glede zaključnega dela - mentorstvo magistrske naloge je dvojno (mentor obeh inštitucij), zagovor na matični inštituciji z udeležbo somentorja z druge inštitucije. Možnost opravljanja dvojnih diplom je namenjena najboljšim in najbolj motiviranim študentom.

Študijski program PO se po navedbah na spletni strani izvaja redno v angleščini in izredno v slovenščini, v vlogi razlika med izvedbama ni opisana. V SP programa je navedeno, da je bil program v letu 2017/2018 razpisan kot redni in kot izredni študij ter da je v program v letu 2017/2018 skupno vpisanih 108 študentov, od tega 51 v prvem letniku. Na razgovorih je bilo poudarjeno, da izrednega študija ne izvajajo, ker ni vpisa zainteresiranih študentov, kar EF pripisuje zlasti velikemu številu zasebnih šol in velikemu številu podobnih študijskih vsebin na trgu.

V SP je navedeno, da narava študijskega programov PIO in BFM (PO se ne izvaja kot izredni študij omogoča, da se organizacija in časovna razporeditev predavanj, seminarjev in vaj prilagodi študentom, ki želijo študirati izredno. In sicer je le-tem ponujena vsaj ena tretjina skupnih kontaktnih ur, kar ob kombinaciji e-podprtega učenja in poučevanja (blended learning) ter samostojnega problemskega oz. projektnega učenja omogoča izrednim študentom vsebinsko, zahtevnostno in kakovostno enak študij, kot velja za redne študente.

Pri vseh treh izvedbah skuša EF učno izkušnjo nadgraditi z modernimi pristopi k poučevanju, tako da uvaja vse več e-oblik izobraževanja. V letu 2017/2018 so uvedli novo platformo LMS Canvas (Learning Management System Canvas), ki z modernimi pristopi podpira izvedbo posameznega predmeta. Študenti so tudi aktivno vključeni v druge oblike dela kot npr. projektno delo, študije primerov, obiske podjetij.

V vlogi in poročilih vseh treh študijskih programov je navedeno, da na fakulteti veliko vlagajo v izobraževanje učiteljev za uporabo naprednih oblik poučevanja, izvajajo izobraževanja s tujimi in domačimi predavatelji na temo razvoja in uvedbe e-vsebin in kombiniranega učenja v študijske programe itd.

b) število izvedenih kontaktnih ur, določenih s študijskim programom, ali drugih oblik dela s študenti:

Izpolnjevanje standarda:

Izvedba kontaktnih ur na rednem študiju pri programih PIO, BFM in PO poteka v skladu z akreditiranim študijskim programom. Število izvedenih kontaktnih ur pri izvedbi na izrednem študiju je vsaj ena tretjina zapisanih v akreditiranem programu (PIO in BFM). V skladu z ZVis (37. člen) se lahko prilagodita organizacija in časovna razporeditev predavanj, seminarjev in vaj možnostim študentov, kar je zavod pri izvedbi vseh treh študijskih programov, tudi naredil, tako, da so določene oblike dela pri predmetih izvedene v e-obliki.

Kvalitativna ocena:

Pri vseh treh študijskih programih se število kontaktnih ur razlikuje med predmeti, kontaktne ure so namenjene izvedbi predavanj, seminarjev in vaj; določene oblike dela pri predmetih so lahko izvedene v e-obliki skladno s Pravilnikom o plačah EF UL. Obseg le-teh se med predmeti razlikuje glede na način dela in terminski načrt izvedbe predmeta za posamezno študijsko leto in obseg projektne delo s podjetji. Pri nekaterih predmetih e-oblike dela nadomestijo del klasične izvedbe predmetov, pri nekaterih predmetih pa so e-oblike dela namenjene dodatnemu bogatenju snovi. Ker narava študijskega programa omogoča, da se organizacija in časovna razporeditev predavanj, seminarjev in vaj prilagodi študentom, ki želijo študirati izredno, je le tem ponujenih vsaj ena tretjina skupnih kontaktnih ur (v skladu s Statutom UL), kar ob kombinaciji e-podprtega učenja in poučevanja ter samostojnega problemskega oz. projektne delo, omogoča izrednim študentom vsebinsko, zahtevnostno in kakovostno enak študij, kot velja za redne študente.

V nadaljevanju nekoliko podrobneje opisujemo izvedbo študijskega programa PIO v Skopju.

Izvedba študijskega programa v Skopju temelji na dejstvu, da je PIO v celoti študijski program UL EF in izhaja iz prvotne ideje o ustanovitvi centra, ki bo podpiral slovensko gospodarstvo v Makedoniji tudi z ustreznimi kadri. S tem namenom si je fakulteta pridobila tudi vsa potrebna dovoljenja za izvajanje študijskega programa v Makedoniji, ki so še vedno veljavna.

Za izvedbo predmetov v Skopju je značilno, da se izvajajo v 4-ih srečanjih, ob dveh koncih tedna (petek in sobota), v razmaku dveh tednov. Predmeti se izvajajo v enakem zaporedju kot na izrednem študiju v Ljubljani (kjer pa je izvedba na izrednem študiju po navedbah študentov, s katerimi smo imeli možnost govoriti, pri več predmetih v večjem obsegu).

Kot pomembno prednost izvedbe v Skopju so sogovorniki poudarili, da se v program vpisujejo študenti iz zelo različnih področij in velikokrat brez ekonomske predizobrazbe, kar pa pripomore k izredno živahnemu in pestremu delu pri timskem delu študentov. Prav tako to velja tudi za projektne naloge, ki so sestavni del predmetov. V izmenjevanju izkušenj med študenti vidi fakulteta pomembno kakovost izvedbe tega študijskega programa.

Preverjanje znanja je vedno osebno in ne poteka na daljavo. Izvedbo pisnih izpitov opravijo študenti ob pomoči sodelavk iz Skopja (strokovna služba ter habilitirani sodelavci UL EF). Vsi pisni izdelki se kopirajo in so fizično dostopni v Skopju in v Ljubljani. Tudi zagovor magistrskega dela poteka osebno in ne na daljavo, pri čemer pa lahko kateri od članov komisije za zagovor sodeluje tudi preko Skypa. Magistrske naloge so tako vsebinsko kot oblikovno enakovredne nalogam diplomantov, ki so vpisani na študijski program v Ljubljani, kar izkazujejo magistrske naloge, ki smo jih imeli priložnost v Skopju pregledati. Predstavniki fakultete so v pogovorih poudarili, da so z aplikativnega vidika naloge študentov v Skopju zelo dobre, saj le-ti v večji meri v nalogah rešujejo poslovne probleme, ki izhajajo iz njihove poslovne prakse. Vendarle pa je v nekaterih nalogah mogoče zaznati manjko raziskovalno metodološkega znanja, zato predlagamo, da fakulteta to pomanjkljivost, ki jo je zaznala že sama, poskusi odpraviti, morda z večjim poudarkom na predmetu raziskovalnih metod v poslovanju (kar smo omenili že pri standardu 3). Študenti v Skopju pripravljajo magistrske naloge v angleškem jeziku, s povzetkom v slovenščini, lektorirane in pregledane s programom za preverjanje podobnosti vsebin. Tudi obseg naloge je enak, kot to velja za študente v Ljubljani, cca 50- 70 strani. Študenti, ki so vpisani v Skopju, se v nekaterih primerih odločijo tudi za udeležbo na poletni šoli v Ljubljani, s čemer jim fakulteta lahko prizna do 2 izpita. To nekateri študenti izkoristijo tudi za informacije o nadaljevanju študija na doktorski stopnji, za katerega so študenti ter diplomanti izrazili veliko zanimanje. Tako fakulteti predlagamo, da preuči možnosti za izvedbo doktorskega študija tudi v Skopju.

Po besedah sogovornikov si UL EF prizadeva zagotavljati enako kakovost v Skopju in Ljubljani, saj je to je pomembno tudi za druge mednarodne akreditacije študijskih programov fakultete.

c) študijska gradiva in njihova prilagojenost načinom in oblikam poučevanja ter potrebam študentov:

Izpolnjevanje standarda:

Študijska gradiva so na voljo študentom, tudi študentom v Skopju, v vedno večji meri tudi v e-obliki, ki omogočajo tudi prilagodljivost nekaterim morebitnim oblikam invalidnosti študentov.

Kvalitativna ocena:

V vlogi EF navaja, da je za vse izvedbe predmetov programa PIO na spletni strani izvedb predmetov navedena vsa obvezna in priporočena študijska literatura, ki je študentom dostopna tudi v knjižnici (CEK). Vsi študenti imajo možnost nakupa učbenikov, priročnikov in zbirk za vaje, ki jih izdajajo učitelji v okviru Založništva EF. Vse več gradiva za študente (posebej na izrednih izvedbah) je v e-obliki; študentom so na razpolago prosojnice za vsako predavanje posebej, prav tako pa so v platformi Canvas dostopni različni aktualni on-line članki, povzetki, kvizi, vaje (z rešitvami in postopki). Glede na dejstvo, da so študijska gradiva objavljena na spletni strani, je tudi študentom s posebnimi potrebami zagotovljen primeren dostop do le teh (npr. povečava formata).

V razgovorih so tudi študenti in diplomanti v Skopju potrdili, da imajo študijska gradiva na voljo pred pričetkom izvedbe predmeta, prav tako pa imajo možnost pridobiti učbenike. Poudarili so, da so prosojnice na voljo v e-učilnicah predmeta, ki pa za izpit v nobenem primeru ne zadoščajo. Študenti v Skopju so prav tako potrdili urejeno dostopnost do študijskih gradiv v CEK na UL EF v Ljubljani.

Na razgovorih z učitelji vseh treh študijskih programov na EF je bilo ugotovljeno, da se zavedajo hitrih in obsežnih sprememb v okolju in poslovnem svetu, zato svoja gradiva in učne materiale posodablajo. Kot je bilo omenjeno že pri posodabljanju učnih načrtov pri standardu 3, so nekateri študenti zaznali tudi časovni zamik pri posredovanih študijskih gradivih. Medtem, ko pri učbenikih in pisnih študijskih gradivih postopek zagotovo terja več časa, pa bi bilo mogoče pri nekaterih drugih oblikah to narediti hitro (takojšnjo posodobitev bi bilo tako mogoče npr. narediti pri izboru znanstvenih člankov ter primerov).

č) delo študentov v znanstvenih, strokovnih, raziskovalnih oziroma umetniških projektih ob upoštevanju 33. člena ZViS:

Izpolnjevanje standarda:

V skladu s 33. členom ZViS, presojeni magistrski študijski programi študentom omogočajo poglobljanje znanja na širših strokovnih področjih, usposabljaajo za iskanje novih virov znanja na strokovnem in znanstvenem področju, za uporabo znanstvenoraziskovalnih metod v širšem spektru problemov in v novih ali spremenjenih okoliščinah, prevzemanje odgovornosti za vodenje najzahtevnejših delovnih sistemov ter za razvijanje kritične refleksije, socialnih in komunikacijskih zmožnosti za vodenje skupinskega dela. Obvezen sestavni del teh programov so projektne naloge v delovnem okolju oziroma temeljne, aplikativne ali razvojne raziskovalne naloge.

Kvalitativna ocena:

Študijski program PIO vsebuje dva predmeta, ki sta po navedbah v samoevalvaciji tista, pri katerih so študenti vključeni v raziskovalno delo in razvijajo svoje znanstveno-raziskovalne veščine: Skupni raziskovalni projekt in Raziskave za poslovni svet. Študenti rednega študija s svojimi raziskovalnimi rezultati sodelujejo tudi pri izdaji monografske publikacije in sodelujejo na poslovni konferenci. Tovrstno raziskovanje v času študija se večinoma nadaljuje v pisanje magistrskega dela.

V razgovorih s študenti in diplomanti v Skopju je bilo izpostavljeno, da s svojimi prispevki sodelujejo na konferencah, zlasti v okviru makedonskega združenja za človeške vire v organizacijah, kjer sodelujejo na letnih konferencah. Nekaj študentov je izpostavilo skupno objavo znanstvenih prispevkov v soavtorstvu z učitelji študijskega programa. Tudi v razgovorih s podjetji je bilo ugotovljeno, da podpirajo vključevanje študentov v raziskovalno delo, ki se povezuje tudi z delom njihovih podjetij (na primer Ekonomski inštitut Skopje).

Tudi študenti programa BFM so vključeni v raziskovalno delo, saj tekom študija raziskovalne veščine razvijajo pri predmetu Kvantitativne metode v financah. Vsak študent programa zaključi študij z magistrskim delom, ki je rezultat samostojnega raziskovalnega dela, tako znanstvenega kot aplikativnega. Prav tako v okviru različnih predmetov študenti pripravljajo poslovne projekte, ki temeljijo na aplikativnem raziskovanju.

Študenti programa PO so vključeni v raziskovalno delo, zlasti pri predmetu Metode in tehnike raziskovalnega dela. Tudi vsak študent programa PO zaključi študij z magistrskim delom. Študenti v okviru različnih predmetov pripravljajo poslovne projekte in poslovne načrte, ki temeljijo na aplikativnem raziskovanju. Študenti so npr. v okviru predmeta Tehnološko podjetništvo v sodelovanju z različnimi podjetji razvijali nove poslovne modele. V vlogi ter v SP programa so predstavljeni uspešno izvedeni študentski projekti, ki so vodili

do vzpostavitve inovativnih podjetij (OptiBar, Fooraj). V SP je omenjena objava skupnega članka z diplomantko programa.

Glede na kakovost projektnih raziskovalnih nalog, izpostavljenih na razgovorih, bi bilo smiselno študente v večji meri spodbujati k pripravi prispevkov, člankov ali poglavij v monografskih publikacijah, tudi v soavtorstvih z učitelji, ki bi jih izdajala EF oziroma omogočala njihovo objavo v publikacijah EF. Na programih PO in BFM se to pojavlja bolj izjemoma, v neorganizirani obliki (posamezni primeri objav po magistrskih delih).

d) praktično izobraževanje študentov:

Ni sestavni del študijskih programov PIO, FBM in PO.

e) ustreznost urnikov, števila govorilnih ur ali dostopnosti visokošolskih učiteljev in sodelavcev študentom:

Izpolnjevanje standarda:

Urniki, število govorilnih ur in dostopnost visokošolskih učiteljev in sodelavcev študentom, so ustrezni.

Kvalitativna ocena:

V vlogah za vse tri študijske programe EF ugotavlja, da so urniki izvedbe študijskih programov ustrezno zasnovani, ter da na podlagi izsledkov ankete o splošnem vidiku študijskega procesa ugotavljajo, da so urniki, govorilne ure in dostopnost učiteljev, ustrezni. Na podlagi izsledkov preteklih samoevalvacij so že pred časom sprejeli ukrepe, ki so vezani na odprtost študijskih prostorov ter so prilagodili odprtost knjižnice in čitalnic v večernem času.

V razgovorih z raznovrstnimi deležniki v Skopju je bilo poudarjeno, da je izvedba v Skopju in način izvedbe predmetov v blokih simiselen, saj tako študenti, ki prihajajo tudi iz drugih krajev Makedonije ter veliko tudi iz Albanije, študij ustrezno kombinirajo s svojimi poslovnimi in družinskimi obveznostmi. Za uspešno informativno in komunikacijsko podporo izvedbi programa v taki obliki je v Skopju ključna podpora in organiziranost strokovne službe oziroma sodelavke UL EF, ki ažurno skrbi za posredovanje vseh potrebnih informacij študentom in za pomoč pri administrativnih opravilih. Prav tako sodeluje pri pripravi urnikov, pri posredovanju informacij o študentih profesorjem, skrbi za posredovanje potreb po študijskih gradivih in podobno.

Urniki izredne izvedbe študijskih programov BFM in PIO v Ljubljani je usklajen z izvajalci predmetov tako, da ustreza načinu in obveznostim izrednih študentov, ki so večinoma zaposleni; zato so izvedbe predmetov, ki so namenjene zgolj izrednim študentom v popoldanskem času, občasno tudi ob sobotah. Zaradi majhnega števila vpisanih študentov na izredni študij na programu BFM, se organizirana izvedba pedagoškega procesa za 1. letnik v študijskem letu 2018/2019 ni izvajala, vpisani študent pa se je lahko priključil rednim študentom, saj so tudi predavanja za redne študente velikokrat organizirana v popoldanskem času.

Pri vseh treh študijskih programih se študenti pogosto poslužujejo e-kontaktiranja z učitelji, saj večino svojih zadev lahko rešijo preko e-pošte, so pa velikokrat učitelji na

razpolago tudi za drugačne načine komunikacije, npr. Skype. Strokovni sodelavci so za študente dosegljivi po e-pošti in v času uradnih ur.

Študenti, ki se šele pripravljajo na ključni prehod na trg dela po končanem diplomiranju, so kot priložnost za izboljšanje izpostavili željo po večjem poudarku na potrebe študenta po zaključku študija v smislu priprave vrhunskega CV-ja, vključevanja v poslovna omrežja ipd. Vedo sicer, da na EF obstaja Karierni center, z določenimi razpisanimi delavnicami, ki pa se jih težko udeležijo zaradi intenzivnega urnika. Hkrati menijo, da so nekatere delavnice izvedene na nivoju, ki ne zadošča ambicioznim in zahtevnim študentom oziroma bodočim diplomantom (na primer njihove ambicije po zaposlitvah izven Slovenije).

f) ustreznost in usposobljenost kadrov v skladu s 13. členom meril ter zagotavljanje minimalnih raziskovalnih standardov in izpolnjevanje pogojev za mentorstvo za študijske programe tretje stopnje:

Izpolnjevanje standarda:

Zagotovljeni so visokošolski učitelji in sodelavci ter znanstveni delavci za kakovostno opravljanje pedagoškega, raziskovalnega in strokovnega dela. Zagotovljeni so strokovno-tehnični in upravno-administrativni delavci za učinkovito pomoč in svetovanje.

Kvalitativna ocena:

Po navedbah v vlogi in v dopolnitvah vse predmete študijskega programa PIO v Skopju izvajajo habilitirani visokošolski učitelji, ki so redno zaposleni na EF, dva predmeta pa izvajata gostujoča predavateljica na EF z ustreznim habilitacijskim nazivom iz druge ugledne partnerske inštitucije in zunanji sodelavec EF, s habilitacijskim nazivom, pridobljenim na UL. Diplomanti ter predstavniki podjetij v Skopju so še posebej poudarili visoko usposobljenost in renome učiteljev študijskih programov, pri katerih visoko cenijo njihovo svetovalno delo za podjetja in usmerjenost v gospodarsko prakso.

Vse predmete študijskih programov PIO, BFM in PO v Ljubljani izvajajo učitelji, ki so ustrezno strokovno in pedagoško usposobljeni in imajo veljavno habilitacijo za področje na katerem učijo.

V razgovorih na EF je bilo poudarjeno, da fakulteta sistematično ustvarja pogoje za znanstveno raziskovalno delo učiteljev: zagotavljajo sredstva IRD (za znanstveno-raziskovalno delo), ki so sestvaljena iz javnih in lastnih sredstev; razpisujejo in podeljujejo nagrade za znanstveno-raziskovalne dosežke; investirajo v baze podatkov, publikacij, primerov ipd., ki so pomembni sestavni del tudi za razvijanje vsebin študijskih programov; financiranje odprtega dostopa pri objavah idr. H kakovosti v znanstveno-raziskovalnem delu EF zavezujejo tudi mednarodne akreditacije, tako so na primer zaostriili pogoje za sprejem zunanjih sodelavcev v doktorske komisije. Ocenjujejo, da vsi ti ukrepi in aktivnosti pripomorejo k vzpostavljanju kulture raziskovanja na inštituciji. Fakulteta je v tem kontekstu posebej izpostavila dejstvo, da so v sodobnem poslovnem izobraževanju zelo pomemben rezultat znanstveno-raziskovalnega ter strokovnega dela visokošolskih učiteljev pripravljene in vrhunsko dodelane študije primerov iz poslovne prakse, ki pa jih žal trenutni kvantitativni način razvrščanja bibliografskih kazalcev zelo skromno ovrednoti.

Po navedbah v SP-jih vseh treh programov so formalnega izobraževanja deležni tako pedagoški, kot tudi nepedagoški delavci. Pedagoškim delavcem so na razpolago letna individualna raziskovalna sredstva. Pedagoški delavci imajo možnost sobotnega leta, krajše (do 3 mesečne) odsotnosti zaradi izpopolnjevanja za potrebe habilitacije ter

možnost financiranja podiplomskih oblik izobraževanja, ki omogočajo pripravo doktorata. Nepedagoški delavci se udeležujejo seminarjev in delavnic glede na področje dela, ki ga opravljajo. Služba za kakovost UL EF in rektorat UL organizirata za vse zaposlene razne seminarje in delavnice tekom celega leta.

V okviru programa Erasmus+ fakulteta spodbuja mednarodne izmenjave pedagoških in nepedagoških sodelavcev.

g) materialne razmere, povezane z izvajanjem študijskega programa, v skladu s 15. členom meril:

Izpolnjevanje standarda:

Materialne razmere za izvedbo študijskega programa PIO v Skopju so dobre. Zadovoljstvo z urejenimi prostori so izražali tudi učitelji ter študenti.

Materialne razmere, povezane z izvajanjem vseh treh študijskih programov na sedežu v Ljubljani, so ustrezno urejene.

Kvalitativna ocena:

V navedbah iz dopolnitve vloge EF navaja, da se program v Skopju izvaja v učilnici, ki ima 22 sedežev, namenjeni izvedbi predavanj, vaj in seminarjev, s sodobno IKT opremo, enim prenosnim računalnikom in z brezžičnim internetom. Lokacija je nova (Ul. 810 d.d. Skopje), druga kot tista ob akreditaciji programa, zaradi prodaje prejšnjih prostorov, ki so bili najeti, drugemu lastniku. Na razgovorih je bilo poudarjeno, da imajo vsi študenti svoje prenosne računalnike, ki jih tudi uporabljajo v pedagoškem procesu. V dopolnitvah k vlogi je prav tako opisano, da imajo študenti v Skopju popolni dostop do gradiva CEK – oddaljeni dostop do informacijskih virov in baz (o čemer smo pisali tudi v točki c standarda 4).

V vlogi ter SP študijskih programov PIO, FBM in PO je izpostavljeno, da so v letu 2017/2018 uvedli novo platformo LMS Canvas (Learning Management System Canvas), ki z modernimi pristopi podpira izvedbo posameznega predmeta. Znotraj pedagoškega procesa se uporablja različna programska oprema in aplikacije (npr. Turnitin, Kahoot!, Google dokumenti, Dropbox ipd.). SP programa FBM ugotavlja, da je bilo v zadnjih nekaj letih zaznati, da delodajalci pričakujejo poznavanje in uporabo finančnih baz podatkov. Študenti programa imajo zato na voljo dve glavni: Bloomberg in Thompson Reuters EIKON.

Fakultetni in knjižnični prostori so v veliki meri tudi prilagojeni študentom s posebnimi potrebami.

Zagotovljeni so ustrezni in stabilni finančni viri za izvajanje in razvoj študijskega programa.

Prednosti

- Izvedba študijskega programa PIO v Skopju je pomembna tudi z vidika strokovnega in svetovalnega dela učiteljev EF ter pomeni pomemben vidik negovanja kontaktov in sodelovanja z gospodarsko prakso.
- Omogočanje pridobitve dvojne diplome za program BFM je lahko prednost za najbolj motivirane študente, ki jo nekaj študentov vsako leto tudi izkoristijo.

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

- Uspešno izvedeni študentski projekti v študijskem programu PO, ki so vodili do vzpostavitve inovativnih podjetij (OptiBar, Fooraj)
- Letna sredstva za individualno raziskovalno delo in druge spodbude za spodbujanje znanstveno-raziskovalnega dela.
- Visoko usposobljeni in renomirani učitelji študijskih programov, pri katerih študenti visoko cenijo njihovo svetovalno delo za podjetja in usmerjenost v gospodarsko prakso.
- Odlični materialni pogoji za izvedbo študijskih programov v smislu prostorov, IKT opreme, knjižnice in dostopnih baz publikacij ter podatkov.
- Zelo dobra podpora strokovne sodelavke v Skopju in neposreden stik s študenti, ki so ga študenti zelo pohvalili.
- Zelo dobra organiziranost strokovnih služb na EF v Ljubljani in podpora študentom pri študiju.
- Sodelovanje študentov Poslovanje in organizacija na vsakoletni konferenci in sodelovanje pri izdaji zbornika, kar je spodbuda za pripravo ZR člankov oziroma objav.

Priložnosti za izboljšanje

- Študenti, ki so vpisani v Skopju, se v nekaterih primerih odločijo tudi za udeležbo na poletni šoli v Ljubljani, kar nekateri študenti izkoristijo tudi za informacije o nadaljevanju študija na doktorski stopnji, za katerega so študenti ter diplomanti izrazili veliko zanimanje. Tako fakulteti predlagamo, da preuči možnosti za izvedbo doktorskega študija tudi v Skopju.
- Glede na kakovost projektnih raziskovalnih nalog, izpostavljenih na razgovorih, bi bilo smiselno študente v večji meri spodbujati k pripravi prispevkov, člankov ali poglavij v monografskih publikacijah, tudi v soavtorstvih z učitelji, ki bi jih izdajala EF oziroma omogočala njihovo objavo v publikacijah EF. Na programih Podjetništvo in Bančni in finančni management se to pojavlja bolj izjemoma, v neorganizirani obliki (posamezni primeri objav po magistrskih delih).
- Za študijski program PIO bi bilo nujno razmisliti o jasni predstavitvi redne in izredne izvedbe, ki se bistveno razlikujeta, razlika med obema pa sedaj ni jasno razvidna; tako je izvedba na rednem študiju v celoti v angleščini, hkrati pa iz opisa na spletni strani izhaja, da vsebuje tri specializacije, medtem ko pri izredni izvedbi temu ni tako. Poleg tega se predavanja na študijskem programu na redni izvedbi odvijajo v enem študijskem letu. Študenti se v 2. letnik vpišejo aprila (v akademskem letu vpisa v 1.letnik), kot študenti z izjemnimi študijskimi dosežki, kar sicer omogoča Statut UL, vendar pa je izvedba programa že od vpisa študentov zasnovana tako, da se vsa predavanja obeh študijskih let odvijajo v enem letu. Smiselno bi bilo razmisliti o pravem pomenu izjemnih študijskih rezultatov, opredeljenih v Statutu UL, in o tem, ali je to res prava podlaga za vpis takorekoč celotnega 1. letnika študentov v 2. letnik, po sedmih mesecih od njihovega vpisa v 1. letnik študijskega programa PIO.
- Predlagamo, da fakulteta presodi namen in vsebinsko utemeljenost diferencialnih izpitov, potrebnih pred vpisom v študijski program (BFM in PO), za diplomante iz drugih študijskih področij, kot je opredeljeno v razpisu. Ker se nekateri študenti vpišejo brez potrditve zahtevanih znanj diferencialnih izpitov, (brez opravljenih diferencialnih izpitov), so pa ta znanja potrebna, se poraja vprašanja, kako to vpliva na izvedbo vsebin programa in zmožnost študenta, da sledi izvedbi.

- Predlagamo, da fakulteta preuči možnost dodatnih delavnic, usmerjenih na potrebe študenta po zaključku študija (v okviru Kriernega centra ali drugače) v smislu priprave vrhunskega CV-ja, vključevanja v poslovna omrežja ipd..
- V širšem kontekstu priložnosti za izboljšanje s strani EF, kot tudi s strani standardov za vrednotenje znanstveno-raziskovalnega dela učiteljev, ki jih sooblikuje NAKVIS, predlagamo, da se ustrezno definirajo in ovrednotijo pripravljene in vrhunsko dodelane študije poslovnih primerov, ki so v sodobnem poslovnem izobraževanju zelo pomemben rezultat znanstveno-raziskovalnega ter strokovnega dela visokošolskih učiteljev, ki pa jih žal trenutni kvantitativni način razvrščanja bibliografskih kazalcev znanstveno-raziskovalne uspešnosti zelo skromno ovrednoti.

Večje pomanjkljivosti oziroma neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

5. standard: Zagotovljeno je varovanje pravic deležnikov v študijskem procesu.

- a) ali je vsem študentom ob rednem izpolnjevanju obveznosti, določenih s študijskim programom, omogočeno nemoteno napredovanje in dokončanje študija:**

Izpolnjevanje standarda:

Ugotavljamo, da fakulteta izpolnjuje 5.a) standard 21. člena Meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov. Na podlagi razgovorov in vloge je bilo moč ugotoviti, da fakulteta izpolnjuje zapisani standard, saj študentom kakor v Skopju, tako tudi v Ljubljani nudi:

- ustrezne prostorske zmogljivosti,
- usposobljeno učiteljsko in predavateljsko osebje,
- dovolj materialnih in finančnih sredstev, pa tudi
- vso potrebno administrativno podporo.

Vsi trije presojeni študijski programi nemoteno potekajo v skladu s predhodno določeno strukturo (v skladu z opredeljenimi učnimi in izvedbenimi načrti, kar velja za vse tri programe) in dinamiko (po določenih urnikih, za vsak študijski program). Poleg tega so študentom na voljo vse potrebne informacije, ki urejajo način izvajanja študijskega programa in omogočajo kontinuiteto učnega procesa in napredovanje študentov, tako pri študiju kot pri poklicnem delu.

Kvalitativna ocena:

Glede izvedbe študijskega programa PIO v Skopju, kot tudi študijskih programov PIO, BMF in PO v Ljubljani, smo med pogovori s študenti vseh letnikov študija ugotovili, da so študenti večinoma zadovoljni s pristopom, ki ga je fakulteta pokazala do njih.

Na študijskem programu PIO študenti še posebej izpostavljajo odličen odnos s koordinatorjem študijskega programa v Skopju, kar je še posebej pomembno, saj gre za dislocirano enoto in upoštevajoč dejstvo, da prihajajo študenti k predavanjem in izpitom iz oddaljenih krajev, tudi iz sosednjih držav. Učitelji so zavzeti in dostopni, spremljajo napredek študentov in so na voljo po elektronski pošti in Skyp-u za vsa njihova vprašanja. Študenti na PIO programu v Skopju praviloma ne hodijo na izmenjavo v Ljubljani. Dogaja

se, da pridejo na poletno šolo v Ljubljano, kjer lahko opravijo izpit. Največ lahko opravijo dva. Sicer pa študija ne opravljajo v Ljubljani.

Na zastavljeno vprašanje vodstvu fakultete o rentabilnosti izvedbe študija v Skopju, v smislu zagotavljanja pogojev in enakih možnosti za vse generacije študentov, da končajo študij, dekanja in ostali sodelavci odgovarjajo, da EF združuje aktivnosti.

Profesorji namreč niso zgolj predavatelji, ampak sodelujejo z lokalnimi podjetji, tako da se stroški pokrijejo tudi iz drugih virov. Prav tako se nekateri stroški študijskega programa PIO v Skopju, kot so plačilo za baze podatkov, potrebna literatura za študijski proces, izdelavo in posodabljanje spletnih strani, fakulteta pokriva iz sredstev študija v Ljubljani.

Študenti poudarjajo, da se pouk, izpiti in druge študijske obveznosti izvajajo redno in v skladu s statutom Univerze v Ljubljani, s pravilih opravljanja izpitov na EF in skladno z učnimi načrti predmetov. Čeprav je večina študentov v Skopju že zaposlenih, dinamika njihovega študija ne vpliva bistveno na opravljanje njihovih poklicnih aktivnosti in napredovanje, kar dokazuje, da je izvedba prilagojena glede na splošne potrebe študentov. Fakulteta se je trudila, da študentom zagotovi vse potrebne informacije o vseh treh študijskih programih, učnih rezultatih, možnosti napredovanja in morebitnih spremembah izvedbe oziroma urnika.

V razgovorih z učitelji v Skopju je bilo izpostavljeno, da nekateri študenti posameznega izpita ne opravijo, vendar je takih zelo malo, nikoli pa niso imeli primera, da študent izpita ne bi opravil niti v treh poskusih. Tudi študenti v Ljubljani poudarjajo, da zniževanje kriterijev na kolokvijih z namenom večje prihodnosti in hitrejšega napredovanja študentov, ni prisotno, da tega ne potrebujejo in da takih primerov ne poznajo.

Glede izbora mentorja in teme magistrskega dela študenti poudarjajo, da s tem ni težav, ustrezni mentorji, glede na izbiro teme, pa so vedno na voljo. Fakulteta organizira delavnice na temo procesa prijave in pisanja magistrskega dela.

b) ali je vsem visokošolskim učiteljem in sodelavcem zagotovljeno spoštovanje njihove avtonomije pri poučevanju in raziskovanju ter pomoč in svetovanje pri razvijanju karijerne poti:

Izpolnjevanje standarda:

Ugotavljamo, da Fakulteta izpolnjuje 5.b) standard 21. člena Meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov. Izpolnjevanje tega standarda je mogoče z gotovostjo potrditi, saj se pedagoški in strokovni sodelavci jasno zavedajo potreb in zahtev izobraževalnega in znanstveno-raziskovalnega procesa na fakulteti, kar je bilo potrjeno v razgovorih. Poleg tega so sodelavci seznanjeni s standardi akreditacijskih procesov, pravnim okvirom na ravni Republike Slovenije in na ravni matične univerze. Seznanjeni so tudi z možnostmi, ki jih ima fakultetno vodstvo v okviru kadrovske politike in zaposlovanja, ter z zahtevami kakovostne izvedbe študijskih programov in z vsemi dodeljenimi nalogami, pravicami in obveznostmi.

Kvalitativna ocena:

Na izvedenem obisku v Skopju in v Ljubljani so učitelji in strokovni sodelavci, ki so sodelovali v intervjujih, izrazili zadovoljstvo z načinom dela na fakulteti ter s študijskimi programi PIO, BFM in PO. Predvsem poudarjajo visoko kakovost odnosa, ki ga ima vodstvo fakultete s sodelavci, od njihovega začetnega vključevanja v študijski proces, preko

določitve obsega in dinamike pri opravljanju njihovih delovnih nalog, do njihovega razvoja v znanstvenem, pedagoškem in strokovnem smislu.

Na vprašanje o samostojnosti pri delu so zaposleni potrdili dober odnos z vodstvom fakultete, z vodjo študijskega programa in z administrativnim osebjem ter poudarili, da jim je zagotovljena samostojnost v vseh delovnih procesih. Glede avtonomije pedagoškega dela pri uvajanju novih vsebin predmeta ali metod je akademska avtonomija na fakulteti zagotovljena. Profesorji vsebino predmeta lahko spremenijo avtonomno. Sprememba študijskega procesa pa temelji na formalni proceduri. Za manjše spremembe so postopki enostavnejši (nosilec, struktura ocene, način izpraševanja) procesi tečejo na ravni kateder. Pri ocenjevanju uspešnosti študentov morajo učitelji strukturo ocene študentom določiti vnaprej, z učnim načrtom, kar je bilo v razgovorih tudi potrjeno.

Avtonomija pri raziskovanju je prav tako zagotovljena. Raziskovanje lahko proivede do uvajanja novih področij, kar lahko privede do uvedbe novih predmetov ali študijskih vsebin. Novosti je mogoče preverjati tudi na poletnih šolah. Pomembni so tudi projekti »Po kreativni poti do praktičnih znanj« in temeljijo na sodelovanju s podjetji. Tu je pomemben prenos prakse med akademskim in poslovnim svetom.

Poudarjajo tudi, da so jim omogočili razvijanje lastnih znanj in kompetenc s programi izmenjave učiteljev v Sloveniji in zunaj nje ter z udeležbo na različnih konferencah (npr. Poslovna konferenca v Portorožu), delavnicah, seminarjih in predavanjih, ki jih organizirajo v ta namen.

Glede znanstveno-raziskovalnega dela, Fakulteta velik del raziskovalnih sredstev pridobiva tudi izven nacionalnega okvira. Iz tega naslova podpira tudi mlajše raziskovalce, ki še nimajo veliko priložnosti za utečeno projektno raziskovanje.

c) obveščenost deležnikov v skladu s 7. standardom 12. člena meril:

Izpolnjevanje standarda:

Ugotavljamo, da Fakulteta izpolnjuje 5.c) standard 21. člena Meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov. Na podlagi razgovorov in vloge je bilo moč ugotoviti, da je Fakulteta zagotovila kakovosten sistem pravočasnih in ažurnih informacij o vsebini in drugih dejavnostih, povezanih z izvajanjem študijskih programov, tako v Skopju kot v Ljubljani. Informacije so usmerjene predvsem na sedanje in potencialne bodoče študente, pa tudi na Alumni klub in poslovno skupnost, s katero Fakulteta uspešno sodeluje.

Kvalitativna ocena:

Za potrebe obveščanja javnosti in študentov je Fakulteta ustvarila zelo kakovostne spletne strani in tiskana promocijska gradiva o fakulteti in študijskih programih. Redno organizira različne prireditve z namenom popularizacije študija in zagotavljanja večje prepoznavnosti v širši skupnosti, kot so informativni dnevi, srečanja s podjetji in institucijami v Severni Makedoniji ter dogodki članov Alumni kluba.

Vodja knjižnice poudarja, da se program TurnitIN sistematično uporablja za preverjanje študentskih prispevkov, ne pa tudi za znanstvene prispevke, ki so v pregledu za objavo v publikacijah, ki jih objavlja UL EF (kjer je utečen recenzijski postopek).

Študenti navajajo, da ima Fakulteta svoj študentski informacijski sistem, ki je povezan s sistemom Canvas, poleg tega pa imajo študentske prostovoljce, ki odgovarjajo na vprašanja in pošiljajo podatke določenim študentskim skupinam.

Diplomanti, ki so končali študij v Ljubljani, poudarjajo, da so zadovoljni z aktivnostmi in načinom obveščanja Alumni kluba. V njegove dejavnosti se občasno vključujejo. Klub ima en dogodek na četrletje. Po podatkih, objavljenih na spletni strani Alumni kluba, je razvidno, da je klub dobro organiziran (v več sklopih), aktiven. Redno objavlja informacije o preteklih dogodkih in napoveduje prihodnje. Diplomanti in Alumni klub sodelujejo pri prenovi študijskih programov, je pa sodelovanje na tem področju mogoče še izboljšati, o čemer smo pisali pri standardih 3 in 4.

Predstavniki delodajalcev poudarjajo, da sodelujejo z izbranimi profesorji, katerih učni in raziskovalni interesi so povezani s področji, na katerih delujejo njihova podjetja. Sodelovanje nadalje potrjujejo gostujoča predavanja predstavnikov delodajalcev na UL EF, strokovni obiski študentskih skupin v podjetjih, izvajanje znanstvenih in strokovnih raziskav, delo na projektih, izvajanje usposabljanja zaposlenih v podjetjih s strani učiteljev UL EF itd.

Prednosti

- Zelo močna povezanost in koordinirano delovanje vseh (notranjih) deležnikov vseh treh študijskih programov, tudi PIO v Skopju, ter kakovost, pravočasnost in razpoložljivost informacij v vseh fazah izvedbe študijskega programa, kar zagotavlja kakovost poučevanja in doseganje učnih ciljev.
- Akreditacije EQUIS, AACSB in AMBA, ki jih ima UL EF, zagotavljajo svetovno prepoznavnost fakultete, hkrati pa nudijo tudi močan organizacijski okvir, ki je zagotovilo visoke kakovosti izobraževalnih programov, raziskovalnih dejavnosti in sodelovanja z vplivnimi institucijami, organizacijami in podjetji. Močna internacionalizacija fakultete je odprla številne priložnosti za sodelovanje z globalno akreditiranimi kolidži in univerzami v tujini, kar zagotavlja visoko mobilnost študentov, profesorjev in strokovnega osebja, hkrati pa nudi dodatne možnosti financiranja študijskih programov v angleščini.

Priložnosti za izboljšanje

- Organizirati delavnice za vse zainteresirane študente, ki so v zaključnih letih študija, da izpopolnijo svoje mehke veščine v smislu pisanja življenjepisa, odprejo LinkedIn profil, pripravijo intervjuje za zaposlitev itd.
- Sistem pregledovanja plagiatstva Turnitin je treba sistematično uporabljati za vse študentske in znanstvene prispevke, da bi zaščitili Fakulteto pred morebitno negativno publiciteto.
- Zagotoviti večjo prisotnost v medijih v Severni Makedoniji in okoliških državah, da se zagotovi kontinuiteta in trajnost študijskega programa. Še posebej pomembni mediji so spletna socialna omrežja (Instagram, Facebook, Twitter, LinkedIn itd.), ki bi povezala širši krog zainteresiranih študentov in deležnikov iz javnega in zasebnega sektorja.
- Menimo, da je mogoče izboljšati aktivnosti članov Alumni kluba z namenom obnove in krepitve alumnijskih povezav s fakulteto, zlasti pa vzpostaviti boljšo komunikacijo s študenti, ki niso člani Alumni kluba, so pa končali študijske programe UL EF.

- Fakulteta bi morala vzpostaviti še boljše odnose s podjetji, v katerih so zaposleni diplomanti, saj slednji kažejo veliko zanimanje za močnejše povezovanje svojih podjetij z UL EF, in to v obojestransko korist. Še posebej poudarjajo možnosti predlaganja popravkov učnih vsebin posameznih predmetov v vseh treh evalviranih študijskih programih ter boljšo izbiro možnosti študentov za strokovno prakso.

Večje pomanjkljivosti oziroma neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

POVZETEK

Kot ugotavljamo v poročilu naše skupine strokovnjakov, je vzorčna evalvacija treh študijskih programov 2. stopnje, Poslovanje in organizacija (angleško ime za redni študijski program, ki se izvaja samo v angleščini: International full-time master programme in Business – IMB), Bančni in finančni management ter Podjetništvo, pokazala, da fakulteta kot članica Univerze v Ljubljani, upošteva veljavna merila ter pravni okvir. Pri tem je potrebno izpostaviti, da je Ekonomska fakulteta svoje študijske programe izpostavila tudi zunanjim evalvacijam mednarodnih akreditacij s področja ekonomije in poslovnih ved, kar predstavlja pomembno konkurenčno prednost fakultete na slovenskem trgu z velikim številom študijskih programov s tega (širokega) področja. Hkrati pa je potrebno izpostaviti, da kljub že obstoječemu sodelovanju z deležniki, menimo, da fakulteta lahko boljše in hitrejše prilagajanje študijskih programov doseže z aktivnejšim sodelovanjem, zlasti diplomantov (Alumni) in študentov. Fakulteta svojo usmerjenost v internacionalizacijo izpričuje tudi z izvedbami študijskih programov (delno ali v celoti) v angleščini ter z dvojnimi diplomami.

Kljub vsem prednostim pa v poročilu izpostavljamo potrebo po preudarku zlasti glede treh vidikov: izvedba rednega študija Poslovanje in organizacija takorekoč v enem študijskem letu, enako kreditno ovrednotenju (skoraj) vseh učnih enot na vseh treh obravnavanih študijskih programih ter diferencialni izpiti pred vpisom v študijski program, na programih Bančni in finančni management ter Podjetništvo.

V poročilu izpostavljamo prednosti, ki smo jih zasledili, hkrati pa podajamo priložnosti za izboljšanje, za katere menimo, da jih fakulteta lahko presodi.

SUMMARY

As noted in the report of our group of experts, an evaluation of three 2nd cycle study programs, Management and Organization (full-time: International full-time master programme in Business – IMB), Bank and Financial Management and Entrepreneurship, showed that the School of Economics and Business (SEB) as a member of the University of Ljubljana adheres to the criteria and legal framework. It should be emphasized that the SEB also exposed its study programs to external evaluations of international accreditations in the field of economics and business, which represents an important competitive advantage of the SEB in the Slovenian market with a large number of study programs in this (broad) field. At the same time, it should be emphasized that despite the already existing cooperation with stakeholders, we believe that the SEB can achieve better and faster adaptation of study programs by more active cooperation, especially with alumni and students. The SEB also demonstrates its internationalization orientation through the completion of study programs in English (partly or in whole) and double degrees.

Despite all the advantages, the report emphasizes the need to consider in particular three aspects: conducting full-time study Management and organization (International full-time

master programme in Business – IMB) in virtually one academic year, the same credit evaluation of (almost) all learning units in all three study programs under consideration, and differential exams prior to enrollment in the study program, in the Bank and Financial Management and Entrepreneurship programs.

The report highlights the strengths that we have pursued, while providing opportunities for improvement that we believe school can find beneficial.

Prednosti, priložnosti za izboljšanje in večje pomanjkljivosti oziroma neskladnosti

Prednosti
- Mednarodne akreditacije predstavljajo pomemben način zunanje evalvacije študijskih programov in vir informacij ter priporočil za izboljševanje kakovosti. - Dobre povezave fakultete s podjetji ter gospodarskimi združenji v Skopju, kar omogoča izmenjavo informacij o potrebah gospodarstva in posodabljanjih študijskega programa PIO. - EF je s kombinacijo svetovalnega dela za podjetja in pedagoškega dela v Skopju oblikovala za fakulteto stroškovno vzdržen način izvedbe študijskega programa PIO v Skopju, hkrati pa na tak način nenehno posodablja izvedbo študijskega programa z realnimi in aktualnimi problemi iz poslovne prakse. - Program BFM razvija vsebinsko strukturo s ciljem pridobiti status akademskega partnerja v procesu certificiranja CFA, kar je za študente lahko pomembna konkurenčna prednost. - Letna sredstva za individualno raziskovalno delo in druge spodbude za spodbujanje znanstveno-raziskovalnega dela. - Visoko usposobljeni in renomirani učitelji študijskih programov, pri katerih študenti visoko cenijo njihovo svetovalno delo za podjetja in usmerjenost v gospodarsko prakso. - Odlični materialni pogoji za izvedbo študijskih programov v smislu prostorov, IKT opreme, knjižnice in dostopnih baz publikacij ter podatkov. - Zelo dobra podpora strokovne sodelavke v Skopju in neposreden stik s študenti, ki so ga študenti zelo pohvalili in zelo dobra organiziranost strokovnih služb na EF v Ljubljani in podpora študentom pri študiju. - Akreditacije EQUIS, AACSB in AMBA, ki jih ima UL EF, zagotavljajo svetovno prepoznavnost fakultete, hkrati pa nudijo tudi močan organizacijski okvir, ki je zagotovilo visoke kakovosti izobraževalnih programov, raziskovalnih dejavnosti in sodelovanja z vplivnimi institucijami, organizacijami in podjetji. Močna internacionalizacija fakultete je odprla številne priložnosti za sodelovanje z globalno akreditiranimi kolidži in univerzami v tujini, kar zagotavlja visoko mobilnost študentov, profesorjev in strokovnega osebja, hkrati pa nudi dodatne možnosti financiranja študijskih programov v angleščini.
Priložnosti za izboljšanje
- Večje vključevanje članov Alumni kluba v posodabljanje ali spreminjanje študijskih programov, z namenom vključevanja dodatnih informacij o potrebah gospodarstva v študijski program in njegovo izvedbo. Aktivnosti znotraj Alumni kluba sedaj večinoma niso usmerjene na to področje delovanja, bi pa lahko predstavljale pomemben vir informacij. - Spodbujanje študentov k aktivnejši seznanitvi z izsledki samoevalvacije.

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

- Kljub razumljivim razlogom za povsem enako kreditno ovrednotenje učnih enot po prenovi študijskih programov 2017/2018 v študijskih programih (po 7 ECTS v BFM in PO) bi bilo smiselno po nekajkratni izvedbi, pozornost posvetiti analizi povprečne študijske obremenitve študentov, upoštevajoč rezultate študentskih anket o tem.
- Za študijski program PIO bi bilo nujno razmisliti o jasni predstavitvi redne in izredne izvedbe, ki se bistveno razlikujeta, razlika med obema pa sedaj ni jasno razvidna; tako je izvedba na rednem študiju v celoti v angleščini, hkrati pa iz opisa na spletni strani izhaja, da vsebuje tri specializacije, medtem ko pri izredni izvedbi temu ni tako. Poleg tega se predavanja na študijskem programu na redni izvedbi odvijajo v enem študijskem letu. Študenti se v 2. letnik vpisejo aprila (v akademskem letu vpisa v 1.letnik), kot študenti z izjemnimi študijskimi dosežki, kar sicer omogoča Statut UL, vendar pa je izvedba programa že od vpisa študentov zasnovana tako, da se vsa predavanja obeh študijskih let odvijajo v enem letu. Smiselno bi bilo razmisliti o pravem pomenu izjemnih študijskih rezultatov, opredeljenih v Statutu UL, in o tem, ali je to res prava podlaga za vpis takorekoč celotnega 1. letnika študentov v 2. letnik, po sedmih mesecih od njihovega vpisa v 1. letnik študijskega programa PIO.
- Predlagamo, da fakulteta presodi namen in vsebinsko utemeljenost diferencialnih izpitov, potrebnih pred vpisom v študijski program (BFM in PO), za diplomante iz drugih študijskih področij, kot je opredeljeno v razpisu. Ker se nekateri študenti vpisejo brez potrditve zahtevanih znanj diferencialnih izpitov, (brez opravljenih diferencialnih izpitov), so pa ta znanja potrebna, se poraja vprašanja, kako to vpliva na izvedbo vsebin programa in zmožnost študenta, da sledi izvedbi.
- V širšem kontekstu priložnosti za izboljšanje s strani EF, kot tudi s strani standardov za vrednotenje znanstveno-raziskovalnega dela učiteljev, ki jih sooblikuje NAKVIS, predlagamo, da se ustrezno definirajo in ovrednotijo pripravljene in vrhunsko dodelane študije poslovnih primerov, ki so v sodobnem poslovnem izobraževanju zelo pomemben rezultat znanstveno-raziskovalnega ter strokovnega dela visokošolskih učiteljev, ki pa jih žal trenutni kvantitativni način razvrščanja bibliografskih kazalcev znanstveno-raziskovalne uspešnosti zelo skromno ovrednoti.
- Organizirati delavnice za vse zainteresirane študente, ki so v zaključnih letih študija, da izpopolnijo svoje mehke veščine v smislu pisanja življenjepisa, odprejo LinkedIn profil, pripravijo intervjuje za zaposlitev itd.
- Zagotoviti večjo prisotnost v medijih v Severni Makedoniji in okoliških državah, da se zagotovi kontinuiteta in trajnost študijskega programa. Še posebej pomembni mediji so spletna socialna omrežja (Instagram, Facebook, Twitter, LinkedIn itd.), ki bi povezala širši krog zainteresiranih študentov in deležnikov iz javnega in zasebnega sektorja.
- Menimo, da je mogoče izboljšati aktivnosti članov Alumni kluba z namenom obnove in krepitev alumnijskih povezav s fakulteto, zlasti pa vzpostaviti boljšo komunikacijo s študenti, ki niso člani Alumni kluba, so pa končali študijske programe EF.

Večje pomanjkljivosti oziroma neskladnosti

/

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Odličnost

Ali kako opažanje, ki ste ga označili za prednost, sodi v kategorijo odličnih dosežkov oz. presežkov in bi lahko bilo zgled drugim visokošolskim zavodom v Sloveniji ter predlagate, da ga NAKVIS javno izpostavi? Prosimo za obrazložitev.

Priloge:

- soglasje članov skupine strokovnjakov k poročilu